

[Handelsministeren.]

fremt udskydningsbegæringen underkendes af et på hans foranledning af begge parter nedsat beregningsudvalg. Efter licitationsordningen er sådanne bud for lave, som ikke indeholder dækning for tariffmæssig arbejds løn, udgift til materiale og et efter arbejdets art og omfang samt den bydendes forhold og omstændighederne i øvrigt passende beløb til omkostninger og fortjeneste.

For så vidt bygherren ikke vil tiltræde, at udskydningsregler bringes i anvendelse, og derfor nægter at underskrive licitationserklæring, har de bydendes organisation ret til — ligesom før denne licitationsordnings indførelse — inden afgivelse af buddene at underkaste disse en forhåndsregulering i overensstemmelse med regler, der i henhold til monopolloven skal være anmeldt til monopoltilsynets register.

Det anses for tilladeligt, at de bydende tager forbehold mod at arbejde på samme byggeplads som mestre, der benytter medhjælp, men ikke er medlem af en faglig organisation — samarbejdsforbehold. Ligeledes kan organisationerne, når licitationserklæring nægtes underskrevet, påbyde deres medlemmer at tage forbehold om, at buddene ikke må åbnes, hvis der åbnes bud fra udenforstående mestre — åbningsforbehold.

I øvrigt giver ordningen mulighed for, at der, uden at bygherren er til stede, kan afholdes forhåndsmøder — møder forud for licitationen — hvor de bydende fortolker udbudsmaterialet, træffer bestemmelse om tilbudsforbehold m. v.

Ved gennemførelsen af licitationsordningen af 1945 regnede man med, at bygherrenes underskrift på licitationserklæring ville blive det almindeligste og reguleringerne derfor ville komme frem i lyset og forhåndsregulering blive en sjælden undtagelse, men dette blev ikke resultatet, idet licitationserklæring og dermed udskydningsordningen i de fleste tilfælde ikke tiltrædes af bygherrene.

Ved lov af 4. maj 1955 blev nedsat en ny licitationskommission med den opgave at undersøge og redegøre for virkningen og betydningen af aftaler, vedtagelser og bestemmelser, der tager sigte på at regulere konkurrencen ved afgivelse af tilbud på arbejder og leverancer inden for bygge- og

anlægsvirksomhed og — efter stedfundne undersøgelser — at udarbejde forslag til en hensigtsmæssig ordning af de herhen hørende spørgsmål, herunder udkast til en sådan ny lovgivning, som måtte findes nødvendig.

Kommissionen afgav betænkning i november 1962, og da betænkningen forelå trykt i februar 1963, blev den omdelt her i tinget og offentliggjort.

Af den undersøgelse fra 1955-56, som denne kommission gennemførte til belysning af licitationsordningens virkninger, fremgår, at ved cirka tre fjerdedele af de licitationer, hvor konkurrencen er begrænset, sker dette ved forhåndsregulering af tilbuddene, og at udskydning således kun finder anvendelse ved cirka en fjerdedel af disse licitationer. Det må altså konstateres, at udskydningsordningen ikke har vundet den tillid fra bygherreside, som man havde ventet.

Både forhåndsregulering og udskydning efter de nævnte regler har givet og giver stadig anledning til megen kritik.

Som det vil ses af betænkningen, foreslår et flertal af kommissionens medlemmer — heriblandt håndværkere, entreprenører, private og offentlige bygherrer, arkitekter, ingeniører og embedsmænd — at bestemmelserne i monopolloven suppleres med bestemmelser i en særlig lov om licitation. Efter dette forslag skal monopolloven fortsat finde anvendelse på licitationsaftaler m. v., men herudover foreslås bestemmelser, der dels afstikker rammerne for indholdet af sådanne aftaler m. v., dels skulle give mulighed for en tilstrækkelig hurtig indskriden mod aftalernes eventuelle skadelige virkninger. I forslaget, der i flere henseender hviler på samme retningslinjer som den nuværende licitationsordning, omfatter reglerne om udskydning imidlertid kun organisationernes egne medlemmer og dem, der måtte tilslutte sig organisationernes bestemmelser. Under hensyn til den udvikling, der finder sted i retning af byggeriets industrialisering, omfatter den foreslåede ordning — i modsætning til den nuværende — også bortlicitering af leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed. Industriens repræsentant i kommissionen er dog gået imod dette med henvisning til, at forslaget er uegnet til anvendelse ved indhentning af tilbud om leverancer af industrivarer,